

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Холов Сафобахш Санакулович дар мавзуи «Ниҳоди Президент ҳамчун унсури асосии ҳокимияти давлатӣ: ташаккул ва рушди он дар низоми сиёсии Тоҷикистон муосир», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2. Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ пешниҳод шудааст.

Дар шароити муосири рушди давлатдорӣ масъалаҳои марбут ба ташаккул ва таҳкими ниҳодҳои ҳокимияти давлатӣ, тақмили низоми сиёсии ҷомеа ва таъмини самаранокии идоракунии давлатӣ аҳаммияти махсус пайдо намудаанд. Дар ин замина ниҳоди президентӣ ҳамчун яке аз институтҳои муҳими ҳокимияти давлатӣ ва унсури калидии низоми сиёсии давлат мавқеи муҳим дошта, омӯзиши ҳамаҷонибаи хусусиятҳои ташаккул, рушд ва фаъолияти он аҳаммияти назариявӣ ва амалӣ дорад. Мавзуи интихобнамудаи Холов Сафобахш Санакулович ба яке аз масъалаҳои муҳими сиёсатшиносии муосир таҳқиқи мақом, нақш ва хусусиятҳои ташаккули ниҳоди Президент дар низоми сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон бахшида шудааст. Мубрамияти мавзӯ пеш аз ҳама ба зарурати омӯзиши равандҳои ташаккул ва таҳаввули ниҳодҳои сиёсии давлати соҳибистиклол, хусусиятҳои рушди низоми сиёсии Тоҷикистон ва нақши ниҳоди Президент дар таъмини суботи сиёсӣ ва рушди давлатдорӣ вобаста мебошад.

Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи соҳибистиклолӣ марҳилаҳои муҳими ташаккул ва таҳкими низоми сиёсии худро паси сар намуда, дар ин раванд ниҳоди Президент ҳамчун яке аз ниҳодҳои асосии ҳокимияти давлатӣ нақши муҳим бозидааст. Аз ин рӯ, таҳқиқи ҷанбаҳои сиёсӣ, ҳуқуқӣ ва институтсионалии ташаккул ва рушди ниҳоди Президент дар Тоҷикистон барои дарки хусусиятҳои низоми сиёсии муосири кишвар аҳаммияти муҳим дорад. Шиносоӣ бо муҳтавои автореферат нишон медиҳад, ки муаллиф масъалаи мавриди таҳқиқро аз нуктаи назари назариявӣ ва амалӣ мавриди омӯзиш қарор додааст. Дар таҳқиқот аз маводи илмӣ, адабиёти сиёсӣ ва ҳуқуқӣ, таҳқиқоти олимони ватаниву хориҷӣ ва сарчашмаҳои марбут ба масъалаи институтҳои сиёсӣ ва ҳокимияти давлатӣ истифода гардидааст. Ин ҳолат аз омодагии назариявии муҳаққиқ ва шиносоии ӯ бо масъалаҳои асосии мавзуи таҳқиқ шаҳодат медиҳад.

Дар автореферат моҳият ва хусусиятҳои ниҳоди Президент ҳамчун ниҳоди муҳими сиёсӣ таҳлил гардида, ҷойгоҳ ва нақши он дар низоми ҳокимияти давлатӣ муайян карда шудааст. Муаллифи автореферат кӯшиш намудааст, ки равандҳои ташаккул ва рушди ниҳоди Президентро дар заминаи тағйироти сиёсӣ ва иҷтимоии Тоҷикистон мавриди таҳлил қарор диҳад. Аз ин нуктаи назар, масъалаи таҳаввули ниҳоди президентӣ дар давраи соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷанбаҳои муҳими таҳқиқот ба ҳисоб меравад. Ҷиҳати мусбати таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки муаллиф

ниҳоди Президентро на танҳо ҳамчун ниҳоди конститутсионӣ, балки ҳамчун унсури муҳими низоми сиёсии ҷомеа ва механизми амалисозии ҳокимияти давлатӣ баррасӣ намудааст. Чунин муносибат имкон медиҳад, ки нақши ниҳоди Президент дар ташаккули муносибатҳои байни ниҳодҳои давлатӣ, таъмини ҳамоҳангии фаъолияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва рушди низоми сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон амиқтар дарк карда шавад.

Қобили зикр аст, ки дар таҳқиқот ба марҳилаҳои ташаккул ва рушди ниҳоди Президент дар Тоҷикистон таваҷҷуҳи зарурӣ дода шудааст. Муаллиф бо таҳлили равандҳои сиёсии давраи соҳибистиклолӣ кӯшиш намудааст, ки омилҳо ва шароитҳои асосии ташаккули ниҳоди президентиро муайян намуда, тағйироти минбаъдаи онро дар низоми сиёсии кишвар нишон диҳад. Дар ин замина нақши ниҳоди Президент дар таҳкими давлатдорӣ, таъмини суботи сиёсӣ ва рушди ниҳодҳои давлатӣ мавриди баррасӣ қарор гирифтааст. Аҳаммияти дигари таҳқиқот дар кӯшиши муайян намудани хусусиятҳои хоси модели президентии ташаккулёфта дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ифода меёбад. Омӯзиши масъала дар доираи хусусиятҳои таърихӣ, сиёсӣ ва иҷтимоии Тоҷикистон имкон медиҳад, ки вижагиҳои миллии рушди ниҳоди президентӣ ва таъсири он ба таҳаввули низоми сиёсии кишвар муайян карда шаванд.

Муаллиф инчунин ба масъалаҳои ҳамкориҳои ниҳоди Президент бо дигар ниҳодҳои ҳокимияти давлатӣ таваҷҷуҳ зоҳир намуда, ҷойгоҳ ва нақши онро дар низоми муносибатҳои сиёсӣ арзёбӣ кардааст. Чунин таҳлил барои дарки механизмҳои фаъолияти низоми сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва хусусиятҳои муносибатҳои байни ниҳодҳои асосии давлатӣ аҳаммияти назариявӣ дорад. Навгониҳои илмӣ таҳқиқот дар кӯшиши муаллиф ҷиҳати таҳлили ҳамаҷонибаи равандҳои ташаккул ва рушди ниҳоди Президент дар низоми сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон, муайян намудани хусусиятҳои институтсионалӣ ва нақши сиёсии он ифода меёбад. Натиҷаҳои бадастомада метавонанд барои рушди минбаъдаи таҳқиқоти сиёсатшиносӣ дар самти омӯзиши ниҳодҳои сиёсӣ, ҳокимияти давлатӣ ва равандҳои сиёсии Тоҷикистон заминаи муайяни илмӣ фароҳам оваранд.

Хулосаҳо ва пешниҳодҳои муаллиф дорои аҳаммияти амалӣ низ мебошанд. Натиҷаҳои таҳқиқот метавонанд дар фаъолияти мақомоти давлатӣ, муассисаҳои таҳлилӣ ва илмӣ, ҳангоми таҳияи маводи таълимӣ ва гузаронидани таҳқиқоти минбаъдаи сиёсӣ истифода шаванд. Маводи диссертатсия инчунин метавонад дар раванди таълими фанҳои сиёсатшиносӣ, ниҳодҳои сиёсӣ, низоми сиёсӣ ва идоракунии давлатӣ мавриди истифода қарор гирад. Дар баробари ҷанбаҳои мусбати таҳқиқот, баъзе мулоҳизаҳои хусусияти тавсиявӣ низ ба назар мерасанд.

- дар автореферат масъалаи муқоисаи таҷрибаи ташаккул ва фаъолияти ниҳоди президентӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бо моделҳои президентии баъзе кишварҳои дигар метавонист васеътар мавриди таҳлил қарор гирад.

- ба масъалаи муносибати ниҳоди Президент бо дигар ниҳодҳои сиёсии ҷомеа, аз ҷумла ҳизбҳои сиёсӣ, мақомоти намоёндогӣ ва ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ, дар баъзе мавридҳо таваҷҷуҳи бештар додан мумкин буд. Таҳлили васеътари ин масъала имконият меод, ки нақши ниҳоди Президент дар сохтори умумии низомии сиёсии кишвар боз ҳам мукамалтар нишон дода шавад.

- баъзе хулосаҳои назариявии таҳқиқотро метавонист бо истифодаи бештари маълумоти эмпирикӣ ва таҳлили муқоисавӣ тақвият дод. Аз ҷумла, истифодаи натиҷаҳои таҳқиқоти афкори ҷамъиятӣ ва нишондиҳандаҳои рушди ниҳодҳои сиёсӣ метавонист ҷанбаҳои амалии таҳқиқотро боз ҳам ғанӣ гардонад.

Вале мулоҳизаҳои зикршуда асосан хусусияти тавсиявӣ дошта, ба арзиши умумии таҳқиқот, аҳаммияти илмӣ, наwgонии натиҷаҳои бадастомада ва аҳаммияти амалии он таъсири ҷиддӣ намерасонанд.

Дар маҷмӯъ, автореферати диссертатсияи Холов Сафобахш дар мавзӯи «Ниҳоди Президент ҳамчун унсuri асосии ҳокимияти давлатӣ: ташаккул ва рушди он дар низомии сиёсии Тоҷикистон муосир» таҳқиқоти мустақилона анҷомёфта буда, ба масъалаи муҳими илмӣ сиёсатшиносӣ бахшида шудааст. Муаллиф дар доираи таҳқиқот масъалаҳои муҳимми ташаккул ва рушди ниҳоди Президентро мавриди таҳлил қарор дода, дар омӯзиши ниҳодҳои сиёсӣ ва низомии сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон саҳми муайяни илмӣ гузоштааст.

Бо дарназардошти аҳаммияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот, сатҳи илмӣ натиҷаҳои бадастомада, асоснокӣ хулосаҳо ва мутобиқати онҳо ба талаботи муқарраргардида, чунин меҳисобем, ки диссертатсияи Холов Сафобахш дар мавзӯи «Ниҳоди Президент ҳамчун унсuri асосии ҳокимияти давлатӣ: ташаккул ва рушди он дар низомии сиёсии Тоҷикистон муосир» ба талаботи қорҳои диссертатсионӣ ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 5.6.2. Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ мебошад.

Муаллими калони кафедраи фанҳои ҷомеашиносии
ДТТ ба номи академик М.С. Осимӣ,
н.и.с.  Мусоев Шухрат Маҳмадиевич

Имзои Мусоев Ш.М. – ро тасдиқ менамоям.

Сардори РК ва КМ-и

Донишгоҳи техникии Тоҷикистон

ба номи академик М.С. Осимӣ

Қодирзода Н.Ҳ.

Нишона: 734042 Ҷумҳурии

Тоҷикистон, ш. Душанбе,

кӯчаи академик Раҷабовҳо, 10,

E-mail: info@ttu.tj. Тел: (992) (37)221-35-11

07.09.2026